

Akhlaq-i zisti

i.e., Bioethics Journal

2024; 14(39): e11

The Bioethics and Health
Law InstituteMedical Ethics and Law
Research CenterInternational Association
of Islamic Bioethics

Explaining the Causal Role of Differentiation of Self on the Marital Interaction Stability with the Mediation of Mindfulness in Marital Relationship and Sensitivity to Rejection

Fatemeh Joharifard¹, Mohsen Kachooei^{1*}, Bita Pirboudaghi¹, Malek Bastami Katuli²

1. Department of Psychology, Faculty of Humanities, University of Science and Culture, Tehran, Iran.

2. Department of Health Psychology, University of Tehran, Tehran, Iran.

ABSTRACT

Background and Aim: Background and Aim: The stability of marital interactions and the dynamics of couples' relationships significantly influence mental health and the durability of their partnerships. This study aimed to investigate the mediating role of mindfulness in marital relationships and sensitivity to rejection in the association between differentiation of self and the stability of marital interactions.

Methods: This study employed a descriptive-correlational design within the framework of structural equation modeling. The statistical population consisted of married individuals residing in Tehran, and a total of 867 participants were selected through convenience sampling. The study utilized the Marital Interaction Stability Questionnaire (1991), Rejection Sensitivity Questionnaire (RSQ) (1996), and Differentiation of Self-Inventory-Short Form (DSI-SH) (2011). Data analysis was conducted using descriptive indicators and model fit assessments via SPSS 21 and AMOS 24 software.

Ethical Considerations: The study adhered to ethical principles, ensuring the confidentiality and anonymity of participant information. Furthermore, no potential harm or risk was posed to the participants during the research process.

Results: Findings showed that Differentiation of self and sensitivity to rejection have a negative relationship with the stability of marital interactions (0.24 and -0.26 respectively). While mindfulness in the marital relationship has a positive relationship with the stability of marital interactions (0.72, $P < 0.01$); Also, the findings showed that mindfulness in marital relationship and sensitivity to rejection play a mediating role in the relationship between Differentiation of self and stability of marital interactions ($P < 0.01$).

Conclusion: Individuals with higher levels of differentiation of self exhibit lower sensitivity to perceived rejection. This reduced sensitivity to rejection, in turn, contributes to more stable marital interactions. The negative relationship between differentiation of self and sensitivity to rejection, along with the negative relationship between sensitivity to rejection and marital stability, indicates that the effect of differentiation of self on marital stability is, at least partially, mediated through its influence on sensitivity to rejection.

Keywords: Differentiation of Self; Marital Interaction Stability; Mindfulness in Marital Relationship; Sensitivity to Rejection; Married People

Corresponding Author: Mohsen Kachooei; **Email:** Kachooei.m@gmail.com

Received: February 06, 2024; **Accepted:** March 04, 2024; **Published Online:** October 20, 2024

Please cite this article as:

Joharifard F, Kachooei M, Pirboudaghi B, Bastami Katuli M. Explaining the Causal Role of Differentiation of Self on the Marital Interaction Stability with the Mediation of Mindfulness in Marital Relationship and Sensitivity to Rejection. *Akhlaq-i zisti, i.e., Bioethics Journal*. 2024; 14(39): e11.

تبیین نقش علی تمایز یافتگی خود بر ثبات تعاملات زناشویی با میانجی‌گری ذهن آگاهی

در رابطه عاطفی و حساسیت به طرد

فاطمه جوهری فرد^۱، محسن کچویی^{۱*}، بیتا پیربوداگی^۱، مالک بسطامی کتولی^۲

۱. گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه علم و فرهنگ، تهران، ایران.

۲. گروه روانشناسی سلامت، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

چکیده

زمینه و هدف: ثبات تعاملات زناشویی و مسائل مربوط به روابط میان زوجها نقش مهمی در سلامت روان و پایداری روابط آنها دارد. هدف مطالعه حاضر تعیین نقش واسطه‌ای ذهن آگاهی در رابطه زناشویی - عاطفی و حساسیت به طرد در رابطه‌ی بین تمایز یافتگی با ثبات تعاملات زناشویی بود.

روش: مطالعه حاضر به روش توصیفی - همبستگی از نوع مدل‌یابی معادلات ساختاری انجام شد. جامعه آماری شامل افراد متأهل شهر تهران بودند و با روش نمونه‌گیری در دسترس تعداد ۸۶۷ نفر مورد بررسی قرار گرفتند. در این مطالعه پرسشنامه‌های ثبات تعاملات زناشویی (۱۹۹۱ م)، ذهن آگاهی در رابطه زناشویی (MCRS) (۲۰۲۲ م)، حساسیت به طرد (RSQ) (۱۹۹۶ م) و فرم کوتاه تمایز یافتگی (DSI-SH) (۲۰۱۱ م) استفاده شد. برای تحلیل داده‌ها از شاخص‌های توصیفی و برازش مدل با استفاده از نرم‌افزار SPSS 21 و AMOS 24 استفاده شد.

ملاحظات اخلاقی: در پژوهش انجام‌شده اصول اخلاقی از جمله رازداری و محرمانگی اطلاعات حفظ شده است.

یافته‌ها: تحلیل یافته‌ها نشان داد تمایز یافتگی و حساسیت به طرد با ثبات تعاملات زناشویی رابطه منفی دارد (به ترتیب -0.24 و -0.26)، در حالی که ذهن آگاهی در رابطه عاطفی با ثبات تعاملات زناشویی رابطه مثبت دارد (0.72 ، $P < 0/01$). همچنین یافته‌ها نشان دادند که ذهن آگاهی در رابطه زناشویی و حساسیت به طرد در رابطه بین تمایز یافتگی و ثبات تعاملات زناشویی نقش میانجی دارد ($P < 0/01$).

نتیجه‌گیری: افراد با سطوح تمایز یافتگی بالاتر حساسیت کمتری نسبت به طرد درک‌شده دارند. این کاهش حساسیت به طرد شدن، به نوبه خود به تعاملات زناشویی پایدارتر کمک می‌کند. رابطه منفی بین تمایز یافتگی و حساسیت به طرد، همراه با رابطه منفی بین حساسیت به طرد و ثبات زناشویی، نشان می‌دهد که تأثیر تمایز یافتگی بر ثبات زناشویی، حداقل تا حدی، از طریق حساسیت به طرد تبیین می‌شود.

واژگان کلیدی: تمایز یافتگی خود؛ ثبات تعاملات زناشویی؛ ذهن آگاهی در رابطه عاطفی؛ حساسیت به طرد؛ افراد متأهل

نویسنده مسئول: محسن کچویی؛ پست الکترونیک: Kachooei.m@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۱/۱۷؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۲/۱۴؛ تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۰۷/۲۹

خواهشمند است این مقاله به روش زیر مورد استناد قرار گیرد:

Joharifard F, Kachooei M, Pirboudaghi B, Bastami Katuli M. Explaining the Causal Role of Differentiation of Self on the Marital Interaction Stability with the Mediation of Mindfulness in Marital Relationship and Sensitivity to Rejection. *Akhlaq-i zisti, i.e., Bioethics Journal*. 2024; 14(39): e11.

طلاق (Divorce) پدیده‌ای است که پیامدهای چشم‌گیری برای سلامت روانی و جسمی زوجین دارد. این اثرات منفی شامل افزایش خطر آسیب‌شناسی روانی، افزایش بروز بیماری‌های جسمی، خودکشی، خشونت، قتل و مرگ و میر ناشی از بیماری‌ها می‌شود (۱). پژوهش‌های پیشین، بیان داشته‌اند که رویدادهای منفی موجب جدایی و در نهایت طلاق زوجین از یکدیگر می‌شود، اما برخی دیگر از پژوهش‌ها نشان می‌دهند که تعارضات زناشویی صرفاً مرتبط با رویدادهای منفی نبوده و یکی از قوی‌ترین پیش‌بینی‌کننده‌های میزان پایداری ازدواج است (۲). در دو مطالعه طولی توسط گاتمن و لونسون (Gottman & Levenson)، مشخص شد که یک مسیر به سوی انحلال رابطه زوجین وجود دارد. در این مطالعات نشان داده شد که زوجینی که طلاق می‌گیرند، برای مدتی با ناراضی‌تری ازدواج را ادامه داده، سپس به طور جدی به طلاق فکر می‌کنند و در عمل از یکدیگر جدا می‌شوند و در نهایت طلاق می‌گیرند (۳).

در این راستا گاتمن در پژوهش خود نشان داده است که ثبات تعاملات زوجین (Marital Interaction Stability)، یکی از پیش‌بینی‌کننده‌های رضایت‌بخشی و پایداری زوجین در رابطه است (۳-۴). به عقیده گاتمن، ثبات تعاملات زوجین، به میزان ثبات عواطف (چه مثبت و چه منفی) گفته می‌شود (۳). اعتقاد بر این است که به واسطه ارتباطات، پیوندهای صمیمانه تا حدی قوی باقی می‌مانند که زوجین با حساسیت به یکدیگر پاسخ می‌دهند (۵). از طرفی دیگر، تصور می‌شود ارتباطات و تعاملات بین زوجین بر قضاوت‌های بعدی آن‌ها در مورد رضایت از رابطه تأثیر می‌گذارد (۶).

در همین راستا وودین (Woodin) (۲۰۱۱ م.) و برادبری (Bradbury) (۱۹۹۵ م.) در مطالعات خود، اهمیت حیاتی ارتباطات و تعاملات زوجین را مشاهده کردند. آن‌ها در مطالعات خود مشاهده کردند که تعاملات زوجین موجب پیش‌بینی رضایت زناشویی می‌شود (۷-۸). به طور گسترده تصور می‌شود که ثبات و کیفیت تعاملات زوجین، بر رضایت

زناشویی (Marital Satisfaction) تأثیر می‌گذارد و رضایت زناشویی نیز یک عامل پیش‌بین مطلوب برای سنجش ثبات تعاملات زوجین است (۸). از سویی دیگر، مطالعات نشان داده‌اند مؤلفه‌های منفی روابط زناشویی بیشتر از مؤلفه‌های مثبت زوجها با طول عمر زوجین مرتبط است، البته برخی دیگر از مطالعات نشان داده‌اند که تأثیر جنبه‌های مثبت بر محافظت از ثبات تعاملات زوجین بیشتر است (۶). به عنوان مثال گاتمن معتقد است برای ثبات تعامل زوجین، عاطفه مثبت باید چهار برابر عاطفه منفی باشد (۳)، البته علاوه بر این، پژوهش‌های دیگری نشان داده‌اند که ترکیبی از عوامل منفی و مثبت در رابطه زوجین، به ثبات تعاملات زوجین و یا به طور کلی ماندن زوجین در ازدواج برای مدت طولانی کمک می‌کند. پژوهشگران عوامل مختلفی را در رابطه با ثبات تعاملات زوجین از جمله جنسیت، تعهد و صمیمیت، ارتباطات و حل تعارضات، حمایت و پشتیبانی، دلبستگی و وفاداری، تقسیم نقش و دین بررسی کرده‌اند (۶). از سویی دیگر، پژوهش‌ها نشان داده‌اند که عوامل یادشده مانند تعهد، صمیمیت، دلبستگی، ارتباطات و تقسیم نقش و به طور کلی کیفیت روابط زناشویی، تحت تأثیر عاملی به نام تمایز یافتگی خود (Differentiation of Self) است (۹-۱۱). به عنوان مثال نتایج اسکورون (Skowron) حاکی از آن بود که سطوح تمایز یافتگی در زوجین واریانس قابل توجهی از سازگاری زناشویی را تبیین می‌کند (۱۱).

با توجه به موارد گفته‌شده می‌توان برداشت نمود که یکی از عواملی که با مکانیزم‌های مختلفی بر ثبات تعاملات زوجین تأثیر می‌گذارد، تمایز یافتگی است. بر اساس نظریه سیستم‌های خانواده، تمایز یافتگی خود، به عنوان صمیمیت طولانی مدت و متقابل در ازدواج در نظر گرفته می‌شود. افرادی که تمایز یافتگی بالایی دارند، می‌توانند بدون آنکه در بلوهای هیجانی غرق شوند، بهتر از حقوق و منافع همسر خود حمایت کنند (۱۲). بر این اساس می‌توان گفت به طور کلی تمایز یافتگی بیشتر، افراد را قادر می‌سازد تا با کسانی که مخالف هستند یا نظرات متفاوتی دارند ارتباط برقرار کند و در

عین حال، احساسات خود را جدا از احساسات دیگران بیان می‌دارد (۱۳-۱۲).

تمایز یافتگی از طریق عوامل مختلفی بر ثبات تعاملات زوجین تأثیر می‌گذارد؛ به نظر می‌رسد یکی از عواملی که باعث تأثیر تمایز یافتگی بر ثبات تعاملات زوجین می‌شود، ذهن‌آگاهی زناشویی (Marital Mindfulness) است. ذهن‌آگاهی به عنوان توانایی برای جلب توجه و آگاهی خود به تجربیات کنونی و ارتباط با این تجربیات به شیوه‌ای بدون قضاوت و سازنده تعریف می‌شود (۱۵). در راستای این فرض، مطالعه‌ای توسط خدوما (Khaddouma) (۲۰۱۵ م.) با هدف بررسی ارتباط بین ذهن‌آگاهی، تمایز یافتگی خود و رضایت از رابطه زوجین، صورت گرفت؛ نتایج نشان داد که هماهنگی ذهنی با شریک زندگی ممکن است با تقویت توانایی حفظ یک احساس واضح از خود حتی در پی موقعیت‌های استرس‌زا و توانایی هدایت موفقیت‌آمیز خواسته‌های رابطه‌ای بدون غرق شدن یا درهم‌آمیختن بیش از حد با خواسته‌های خود، رضایت زناشویی را افزایش دهد. این پژوهش نشان داد که ممکن است تمایز یافتگی خود و ذهن‌آگاهی زوجین به طور مشترک به رضایت از رابطه کمک کنند (۱۴). از سویی دیگر، همانطور که پیش‌تر به آن اشاره شد، رضایت از رابطه موجب ثبات تعاملات زوجین می‌شود و بلعکس (۸). بر این اساس تصور می‌شود که فرآیند اولی که می‌تواند موجب رابطه بین تمایز یافتگی و ثبات تعاملات زوجین شود، از طریق ذهن‌آگاهی زوجین صورت می‌گیرد.

مکانیزم دومی که فرض می‌شود به عنوان میانجی در رابطه میان تمایز یافتگی و ثبات تعاملات زوجین عمل کند، حساسیت به طرد (Rejection Sensitivity) است. حساسیت به طرد به عنوان یک طرحواره رابطه‌ای در نظر گرفته می‌شود که شامل انتظار همراه با اضطراب، ادراک طرد شدن و واکنش‌های شناختی عاطفی می‌شود. همچنین افرادی که حساسیت به طرد بالایی دارند، تمایل دارند نشانه‌های مبهم را به عنوان طرد در نظر بگیرند (۱۷). همچنین از منظر پیترزک (Pietrzak) و همکاران (۲۰۰۵ م.)، حساسیت به طرد دارای سه مؤلفه اصلی هوشیاری بیش از حد نسبت به نشانه‌های

طرد، ناتوانی در تمایز بین نشانه‌های طرد و نشانه‌های اجتماعی و اجرای مکانیسم‌های دفاعی برای مقابله با نشانه‌های طرد است (۱۸). مطالعه‌ای توسط نورونا و ولش (Welsh & Norona) (۲۰۱۶ م.)، با هدف بررسی رابطه حساسیت به طرد و رضایت زناشویی با نقش میانجی تمایز خود در روابط دوستانه انجام شد، نشان داد که حساسیت به طرد رابطه منفی با رضایت از رابطه دارد. همچنین تمایز یافتگی نقش واسطه میان حساسیت به طرد و رضایت از رابطه را دارد. در حقیقت حساسیت به طرد و تمایز از خود ممکن است برای پیش‌بینی رضایت از رابطه با یکدیگر تأثیر بگذارند. به عبارتی دیگر، کسانی که حساسیت به طرد بالایی دارند، ممکن است نسبت به نظرات دیگران در مورد هویت خود آسیب‌پذیرتر باشند و در ایجاد مشکل در ایجاد تفاوت بین نظرات خود و دیگران مشکل داشته باشند (۱۶). با توجه به آنچه گفته شد، پژوهش حاضر با هدف تعیین نقش میانجی ذهن‌آگاهی زوجین و حساسیت به طرد در رابطه بین تمایز یافتگی و ثبات تعاملات زوجین انجام شد.

روش

مطالعه حاضر توصیفی - همبستگی از نوع مدل‌یابی معادلات ساختاری است. جامعه آماری شامل افراد متأهل شهر تهران در سال ۱۴۰۲ بودند. حجم نمونه مطالعه حاضر بر اساس قاعده کمری و لی (Comrey & Lee) (۲۰۱۳ م.) انتخاب شد (۱۹) که با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس تعداد ۸۶۷ نفر وارد مطالعه شدند. ملاک‌های ورود در مطالعه حاضر عبارت‌اند از دامنه سنی بین ۲۵ تا ۴۵ سال و گذشت حداقل ۲ سال از ازدواج افراد و معیار خروج از این مطالعه مخدوش بودن حداقل ۱۰ درصد از سؤالات مربوط به پرسشنامه‌ها بود. نمونه پژوهش از نظر جنسیت متشکل از ۶۳۵ زن (۷۳/۲ درصد) و ۲۳۲ مرد (۲۶/۸ درصد) است. از نظر سنی میانگین و انحراف استاندارد نمونه پژوهش به ترتیب برابر با ۳۳/۹۳ و ۷/۲۹ می‌باشد، از نظر مدت ازدواج میانگین و انحراف استاندارد نمونه پژوهش به ترتیب برابر با ۹/۹۷ و ۶/۸۴

سال است. ابزارهای این پژوهش شامل پرسشنامه‌های زیر بودند:

۱. پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک: در این پرسشنامه، از شرکت‌کنندگان درخواست شد تا اطلاعات فردی خود از قبیل سن و جنسیت را گزارش دهند.

۲. پرسشنامه ذهن‌آگاهی در رابطه زناشویی و عاطفی (MCRS: The Mindfulness in Couple)

(Relationships Scale): مقیاس ذهن‌آگاهی در رابطه زناشویی و عاطفی (MCRS) توسط مک‌گیل (McGill) و همکاران (۲۰۲۲ م.) ساخته شده است. این پرسشنامه ۳۱ سؤال داشته و هشت عامل دارد. این عامل‌ها شامل: عدم قضاوت (Non-Judging)، صبر (Patience)، ذهن مبتدی (Beginner's Mind)، اعتماد به خود (Trust of Self)، عدم تلاش (Non-Striving)، پذیرش (Acceptance)، رهاکردن (Letting Go) و توجه کردن (Noticing) می‌شوند. هر کدام از عامل‌ها به ترتیب ۴، ۳، ۳، ۳، ۴ و ۷ سؤال دارد. نمره‌گذاری این پرسشنامه بر اساس لیکرت ۷ درجه‌ای (کاملاً مخالف=۱ و کاملاً موافق=۷) صورت می‌گیرد. تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد مدل اندازه‌گیری کامل برازش و پایایی و روایی مطلوبی دارد. همچنین مقیاس ذهن‌آگاهی در روابط زوجین اعتبار همگرایی مطلوبی با پرسشنامه پنج وجهی ذهن‌آگاهی (FFMQ: Five Facet Mindfulness Questionnaire) دارد (۲۰). در ایران نیز پایایی و روایی این پرسشنامه مطلوب گزارش شده است. همچنین همسانی درونی این پرسشنامه با استفاده از روش آلفا کرونباخ ۰/۹۲ به دست آمده است (۲۱).

۳. پرسشنامه حساسیت به طرد (RSQ: Rejection Sensitivity Questionnaire): این پرسشنامه از سوی

دنی (Downey) و همکاران (۱۹۹۶ م.) تدوین شده است. در این ابزار، حساسیت به طرد با ۱۸ سؤال دویخی «الف» و «ب»، با استفاده از مقیاس لیکرت ۶ درجه‌ای اندازه‌گیری می‌شود. بخش «الف» هر سؤال به میزان اضطرابی اشاره دارد که فرد در موقعیت مرتبط با آن سؤال احساس می‌کند و بخش «ب» احتمال دریافت پاسخ مثبت از طرف مقابل را

ارزیابی می‌نماید (۲۲). روایی پرسشنامه با استفاده از روایی ملاکی محاسبه و مطلوب گزارش شده است. همچنین پایایی این آزمون با روش بازآزمایی ۰/۹۰ و با شیوه همسانی درونی ۰/۹۴ ارزیابی شد (۲۳). در ایران، ضریب پایایی این مقیاس با استفاده از روش آلفا به مقدار ۰/۸۳ محاسبه شده و روایی ملاکی آن نیز گزارش مطلوبی دارد (۲۴). در مطالعه حاضر، ضریب آلفای این پرسشنامه ۰/۸۹ اعلام شده است.

۴. پرسشنامه ثبات تعاملات زناشویی (Marital Interaction Stability Questionnaire): این ابزار برای

اندازه‌گیری ثبات تعاملات زناشویی توسط گاتمن (۱۹۹۹ م.) تدوین شده است، شامل ۲۰ سؤال که آزمودنی‌ها به صورت بله یا خیر پاسخ می‌دهند. پرسشنامه یک نمره کل دارد که نمرات بالا نشانگر ثبات زناشویی بالا و نمرات پایین‌تر نشانگر ثبات کمتر زناشویی است. گاتمن (۱۹۹۹ م.) اظهار داشته که همسانی درونی این پرسشنامه بالا بوده و روایی ملاکی آن مطلوب است (۲۵). در ایران، پایایی این پرسشنامه با استفاده از همسانی درونی (آلفای کرونباخ) در پژوهش شایق بروجنی (۱۳۸۹ ش.) به مقدار ۰/۸۷ رسیده است. همچنین شایق بروجنی (۱۳۸۹ ش.)، روایی ظاهری و محتوایی این آزمون را با استفاده از نظرات اساتید رشته مشاوره مطلوب اعلام کرده و شیخ اسمعیلی و همکاران (۱۳۹۷ ش.) نیز پایایی آن را مطلوب گزارش کرده‌اند (۲۶). در مطالعه ذکرشده، ضریب آلفای کرونباخ این مقیاس ۰/۸۷ بوده است.

۵. فرم کوتاه پرسشنامه تمایز یافتگی خود (DSI-SH: Differentiation of Self-Inventory-Short Form):

فرم کوتاه پرسشنامه تمایز یافتگی خود (۲۷) مبتنی بر مقیاس ۲۰ گویه‌ای است که از پرسشنامه تجدیدنظرشده اسکرون و اسمیت (Skowron & Smith) (۲۰۰۳ م.) الهام گرفته است (۲۸). در این ابزار، شرکت‌کنندگان با استفاده از مقیاس لیکرت ۶ گزینه‌ای (از کاملاً نادرست (نمره یک) تا کاملاً درست (نمره شش)) به سؤالات پاسخ دادند. پرسشنامه چهار خرده‌مقیاس دارد که عوامل درون‌روانی شامل موقعیت من و واکنش‌پذیری هیجانی و عوامل بین‌فردی شامل گریز عاطفی و

یافته‌ها

قبل از تحلیل داده‌ها، ابتدا مفروضه‌های نرمال بودن و هم‌خطی بررسی شد که نتایج آن در ادامه بیان می‌شود. محاسبه چولگی و کشیدگی متغیرهای آشکار، روشی رایج برای تعیین نرمال بودن است. چو و بنتلر (Chou & Bentler) (۱۹۹۵ م.) نقطه برش ± 3 را برای چولگی مناسب می‌دانند (۳۰). برای شاخص کشیدگی نیز به طور کلی مقادیر بیش از ± 10 در مدل‌یابی معادلات ساختاری مسأله‌آفرین است (۳۱). مقادیر به دست آمده برای چولگی و کشیدگی متغیرها حاکی از تحقق پیش‌فرض نرمال بودن در متغیرهای پژوهش دارد.

برای بررسی مفروضه همخطی از آماره‌های عامل تورم واریانس (VIF) و شاخص تحمل استفاده شد که با توجه به اینکه هیچ یک از مقادیر مربوط به شاخص تحمل کمتر از ۰/۴۰ و هیچ یک از مقادیر مربوط به عامل تورم واریانس بیشتر از ۱۰ نمی‌باشد، بر این اساس می‌توان نسبت به مفروضه عدم هم‌خطی نیز اطمینان حاصل کرد. در جدول زیر شاخص‌های گرایش مرکزی و پراکندگی و همچنین همبستگی متغیرهای پژوهش ارائه شده است.

هم‌جوشی با دیگران را ارزیابی می‌کند. با محاسبه مجموع نمرات هر خرده‌مقیاس که چهار نمره برای هر کدام محاسبه می‌شود، نمره کلی تمایز یافتگی حاصل می‌شود. دریک (Drake) (۲۰۱۱ م.) پایایی این خرده‌مقیاس را با استفاده از روش آلفای کرونباخ بررسی کرد. او ضریب آلفای کرونباخ را برای خرده‌مقیاس واکنش‌پذیری هیجانی ۰/۸۸، جایگاه من ۰/۸۵، برش هیجانی ۰/۷۹ و هم‌آمیختگی با دیگران ۰/۷۰ به دست آورد (۲۷). همچنین تحلیل عاملی تأییدی وجود چهار عامل ذکر شده را تصدیق کرد. در ایران نیز، فخاری و همکاران (۱۳۹۳ ش.) در مطالعه خود ضریب آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۸۷، جایگاه من ۰/۶۷، واکنش‌پذیری هیجانی ۰/۴۸، هم‌آمیختگی با دیگران ۰/۷۶ و برش هیجانی ۰/۷۳ به دست آمد. همچنین تحلیل عاملی انجام شده توسط آن‌ها چهار عامل موجود در این پرسشنامه را تأیید کرد (۲۹). در مطالعه حاضر همسانی درونی جایگاه من ۰/۶۹، واکنش‌پذیری هیجانی ۰/۶۸، هم‌آمیختگی با دیگران ۰/۸۱ و برش هیجانی ۰/۶۹ و برای کل مقیاس ۰/۷۹ بود.

جدول ۱: شاخص‌های توصیفی و ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیر	M	SD	۱	۲	۳	۴
ثبات تعاملات زناشویی	۱۵/۱۱	۵/۳۶	۱			
حساسیت به طرد	۶۱/۵۴	۱۷/۴۹	-۰/۴۴**	۱		
ذهن‌آگاهی در رابطه عاطفی	۱۶۲/۸۹	۲۳/۲۴	-۰/۶۹۷**	-۰/۴۶۶**	۱	
تمایز یافتگی	۶۸/۸۷	۱۲/۵۰	-۰/۱۱۸**	-۰/۴۸۷**	۰/۳۳**	۱

** $P < 0.01$, * $P < 0.05$

در ادامه برای بررسی اثرهای مستقیم و واسطه‌ای از روش مدلسازی معادلات ساختاری استفاده شد که نتایج آن در قالب شکل ۱ و جداول اثرات مستقیم و غیر مستقیم ارائه می‌شود.

شکل ۱: ضرایب مسیر استاندارد متغیرهای پژوهش در مدل اصلی

می‌دهد، پس از حذف مسیرهای غیرمعنی‌دار، شاخص‌های برازش مدل ساختاری نشانگر برازش خوب مدل است.

در ادامه شاخص‌های برازش مدل ساختاری در جدول ۲ نشان داده شده است. همانگونه که مندرجات این جدول نشان

جدول ۲: شاخص‌های برازش مدل ساختاری

مدل پژوهش	دامنه قابل پذیرش	شاخص برازندگی
۵۸۷/۸۴۰	-	خی دو (χ^2)
۴/۹۸۲	کم‌تر از ۵	نسبت خی دو به درجه آزادی
۰/۹۴۷	بزرگ‌تر از ۰/۹۰	شاخص برازندگی تطبیقی (CFI)
۰/۹۴۷	بزرگ‌تر از ۰/۹۰	شاخص برازندگی فزاینده (IFI)
۰/۹۳۵	بزرگ‌تر از ۰/۹۰	شاخص نیکویی برازش (GFI)
۰/۰۶۸	کم‌تر از ۰/۰۸	ریشه دوم برآورد واریانس خطای تقریب (RMSEA)
۰/۰۷۱	کم‌تر از ۰/۰۸	ریشه دوم میانگین مربعات باقی‌مانده (SRMR)

تأیید یا رد اثرات مستقیم و غیر مستقیم متغیرهای پژوهش در ثبات تعاملات زناشویی پرداخت.

در ادامه نتایج جدول ۳ و ۴ اثرات مستقیم و واسطه‌ای متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد و بر اساس آن می‌توان به

جدول ۳: بررسی روابط مستقیم متغیرها در مدل تحقیق

متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضرایب غیر استاندارد	ضرایب استاندارد	خطای استاندارد	t	p
تمایز یافتگی	ثبات تعاملات زناشویی	-۰/۱۷۳	-۰/۲۴۳	۰/۰۲۶	-۶/۵۵۷	۰/۰۰۱
حساسیت به طرد	ثبات تعاملات زناشویی	-۰/۰۷۹	-۰/۲۶۳	۰/۰۱۱	-۷/۲۳۵	۰/۰۰۱
ذهن‌آگاهی در رابطه زناشویی	ثبات تعاملات زناشویی	۰/۳۴۱	۰/۷۲	۰/۰۱۸	۱۸/۴۶۶	۰/۰۰۱
تمایز یافتگی	حساسیت به طرد	-۱/۲۷۴	-۰/۵۳۶	۰/۱۲۴	-۱۰/۲۷۹	۰/۰۰۱
تمایز یافتگی	ذهن‌آگاهی در رابطه زناشویی	۰/۴۴۸	۰/۲۹۸	۰/۰۶۶	۶/۷۷۴	۰/۰۰۱

مسیر مستقیم ذهن‌آگاهی در رابطه زناشویی به ثبات تعاملات زناشویی معنی‌دار است ($t=18/466$, $\beta=0/72$). با توجه به جدول ۳ می‌توان مشاهده کرد که مسیر مستقیم متغیر تمایز یافتگی به متغیر حساسیت به طرد معنی‌دار است ($t=-10/279$, $\beta=-0/536$). با توجه به جدول ۳ می‌توان مشاهده کرد که مسیر مستقیم متغیر تمایز یافتگی به متغیر ذهن‌آگاهی در رابطه زناشویی معنی‌دار است ($t=6/774$, $\beta=0/298$).

با توجه به جدول ۳ در مواردی که آماره t خارج از بازه ($+1/96$ و $-1/96$) قرار دارد یا سطح معنی‌داری کمتر از $0/05$ است، دو متغیر با یکدیگر ارتباط معنادار دارند. با توجه به جدول ۳ می‌توان مشاهده کرد که مسیر مستقیم متغیر تمایز یافتگی به متغیر ثبات تعاملات زناشویی معنی‌دار است ($t=-6/557$, $\beta=-0/243$). با توجه به جدول ۳ می‌توان مشاهده کرد که مسیر مستقیم متغیر حساسیت به طرد به متغیر ثبات تعاملات زناشویی معنی‌دار است ($t=-7/235$, $\beta=-0/263$). با توجه به جدول ۳ می‌توان مشاهده کرد که

جدول ۴: بررسی روابط غیر مستقیم متغیرها در مدل تحقیق

متغیر مستقل	متغیر میانجی	متغیر وابسته	ضریب غیر استاندارد	حد پایین	حد بالا	p
تمایز یافتگی	حساسیت به طرد	ثبات تعاملات زناشویی	۰/۱۰۱	۰/۰۶۸	۰/۱۴۴	۰/۰۰۱
تمایز یافتگی	ذهن‌آگاهی در رابطه زناشویی	ثبات تعاملات زناشویی	۰/۱۵۳	۰/۱۱۱	۰/۲۰۶	۰/۰۰۱

معنی‌دار است ($p<0/05$, $b=0/101$). اثر غیر مستقیم متغیر تمایز یافتگی به متغیر ثبات تعاملات زناشویی از طریق ذهن‌آگاهی در رابطه زناشویی معنی‌دار است ($p<0/05$, $b=0/153$).

برای تعیین اثر غیر مستقیم از روش بوت استرپ با ۲۰۰۰ بار فرایند نمونه‌گیری استفاده گردید که با توجه به جدول ۴ می‌توان مشاهده کرد که اثر غیر مستقیم متغیر تمایز یافتگی به متغیر ثبات تعاملات زناشویی از طریق حساسیت به طرد

در این مطالعه به بررسی نقش میانجی متغیرهای ذهن آگاهی در رابطه عاطفی و حساسیت به طرد در رابطه میان ثبات تعاملات زناشویی و تمایز یافتگی پرداخته شد. تحلیل داده‌ها نشان داد که تمایز یافتگی هم به صورت مستقیم بر ثبات تعاملات زناشویی تأثیر می‌گذارد و هم از طریق ذهن آگاهی روابط زناشویی و حساسیت به طرد به صورت غیر مستقیم تأثیر می‌پذیرد. ماتریس همبستگی میان متغیرها نشان داد که میان تمایز یافتگی و ثبات تعاملات زناشویی رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد، اما این رابطه در مدل اندازه‌گیری به صورت منفی معنی دارد، به دست آمده است که احتمالاً به دلیل حضور دو متغیر حساسیت به طرد و ذهن آگاهی در روابط به عنوان متغیر میانجی منجر به معکوس شدن آن شده است؛ ادبیات پژوهشی بیشتر از وجود رابطه مثبت معنادار میان دو متغیر مذکور حمایت می‌کند (۹-۱۱، ۳۲-۳۳). همچنین دیگر مطالعات نشان دادند که سطوح تمایز یافتگی در زوجین واریانس قابل توجهی در سازگاری زناشویی را نشان می‌دهد (۱۱، ۳۴). در تبیین این یافته می‌توان گفته تمایز یافتگی به عنوان شاخص‌ترین مفهوم در نظریه سیستم‌های خانواده بوئن (Bowen) شناخته شده است و به میزان توانایی فرد در تمایز گذاشتن بین فرایندهای عقلانی و احساسی اشاره دارد (۱۱، ۳۲)؛ این به معنای یک قابلیت فردی در یک رابطه عاطفی پرتنش یا در میان وقایع و رویدادهای پیش‌بینی نشده است که شخص قادر به تجربه و ابراز احساسات خود و همچنین دارای توانایی کاهش اضطراب در مواجهه با این موقعیت‌ها باشد. بررسی مطالعات صورت‌گرفته نشان داد افراد با تمایز یافتگی بالا، مهارت‌های تنظیم هیجانی بهتری دارند (۳۵). همچنین به جای توسل به سرزنش یا حالت تدافعی، با نگاهی متمرکز بر حل مسأله در بحث‌ها شرکت می‌کنند. این رویکرد با جلوگیری از تشدید تعارضات، ثبات تعاملات زناشویی را افزایش می‌دهد (۳۴).

یکی دیگر از یافته‌های مطالعه حاضر رابطه مثبت معنادار میان ذهن آگاهی و ثبات تعاملات زناشویی است که با یافته‌های

برخی تحقیقات پیشین (۸، ۱۴، ۳۸-۳۶) همسو است. ذهن آگاهی زناشویی به توانایی آگاهی و پذیرش احساسات خود و همچنین عواطف دیگران به شیوه‌ای بدون قضاوت اشاره دارد (۳۸). افرادی که از نظر عاطفی هوشیار هستند، کمتر در طول تعارضات زناشویی واکنش تکانشی یا تدافعی نشان می‌دهند و باعث ایجاد یک محیط عاطفی و زناشویی با ثبات‌تری در ازدواج می‌شود (۳۷، ۳۹). همچنین ذهن آگاهی زناشویی با تشویق افراد به بیان عواطف خود به شیوه‌ای سازنده، ارتباط مؤثر را تقویت می‌کند. زوج‌هایی که از نظر عاطفی هوشیار هستند بهتر می‌توانند نیازهای خود را بیان کنند، با همدلی به احساسات همسرشان گوش دهند و در بحث‌های باز و صادقانه شرکت کنند؛ چنین ارتباطی به شکلی مؤثرتر می‌تواند از سوء تفاهم‌ها و درگیری‌ها جلوگیری کرده و به ثبات زناشویی کمک کند (۶، ۴۰). ذهن آگاهی زناشویی به شکستن الگوهای عاطفی منفی که می‌تواند به تعاملات زناشویی آسیب برساند کمک می‌کند (۱۴، ۴۰).

یکی دیگر از یافته‌های مطالعه حاضر رابطه منفی بین حساسیت به طرد و ثبات تعاملات زناشویی بود که با یافته‌های (۴۳-۴۱) همسو است. بررسی مطالعات نشان دادند که سطوح بالاتر حساسیت نسبت به طرد با روابط زناشویی کمتر پایدار و چالش‌برانگیز همراه است (۴۴). حساسیت به طرد شدن ممکن است منجر به تفسیر نادرست از اعمال یا کلمات شریک زندگی شود و باعث اختلال در ارتباطات شود (۱۶). افرادی که بیش از حد حساس هستند، ممکن است طرد شدن را حتی در موقعیت‌های نا به جا درک کنند که منجر به سوء تفاهم، ناامیدی و مشکلات ارتباطی می‌شود که می‌تواند روابط زناشویی را بی‌ثبات کند (۱۶، ۴۲) و نهایتاً حل و فصل مسائل را تحت الشعاع قرار دهد و منجر به تعارضات زناشویی و فقدان مهارت‌های حل مشکل شود. این مهم ثبات تعاملات زناشویی را بیشتر تضعیف کند (۴۴-۴۳). مطالعات نشان دادند حساسیت به طرد اغلب باعث رفتارهای تدافعی می‌شود، زیرا افراد سعی می‌کنند از خود در برابر تهدیدات درک شده محافظت کنند. این حالت تدافعی می‌تواند منجر به تشدید درگیری‌ها شود (۴۱).

نوبه خود به ثبات بیشتر در تعاملات زناشویی کمک می‌کند؛ رابطه منفی بین تمایز یافتگی و حساسیت به طرد، همراه با رابطه منفی بین حساسیت به طرد و ثبات زناشویی، نشان می‌دهد که تأثیر تمایز یافتگی بر ثبات زناشویی، حداقل تا حدی، با تأثیر آن بر حساسیت به طرد توضیح داده می‌شود. همچنین یافته‌ها نشان داد که رابطه مثبت بین ذهن‌آگاهی در روابط زناشویی و تمایز یافتگی را می‌توان از طریق افزایش ذهن‌آگاهی زناشویی، ارتباط مؤثر، کاهش واکنش‌پذیری و افزایش همدلی درک کرد. این ویژگی‌ها به رویکرد متفاوت‌تر و هماهنگ‌تر عاطفی به روابط کمک می‌کنند و پویایی رابطه مثبت و پایدار را تقویت می‌کنند. یکی از محدودیت‌هایی که در مطالعه حاضر وجود داشت و لازم است در مطالعات آینده بیشتر به آن توجه شود نمونه‌گیری غیر تصادفی و اکتفا کردن به پرسشنامه‌های خودگزارشی بود، لذا پیشنهاد می‌شود در جمع‌آوری داده‌ها نه تنها از نمونه‌گیری تصادفی استفاده شود، بلکه از سایر روش‌های سنجش، از جمله مصاحبه استفاده شود.

مشارکت نویسندگان

فاطمه جوهری فرد: جمع‌آوری داده‌های پژوهش، نگارش مقاله. محسن کچویی: طراحی پژوهش و نظارت بر مراحل انجام پژوهش.

بیتا پیربوداکی: مشارکت در نگارش مقاله.

مالک بسطامی کتولی: تجزیه و تحلیل داده‌ها.

نویسندگان نسخه نهایی را مطالعه و تأیید نموده و مسئولیت پاسخگویی در قبال پژوهش را پذیرفته‌اند.

تضاد منافع

نویسندگان هیچ‌گونه تضاد منافع احتمالی را در رابطه با تحقیق، تألیف و انتشار این مقاله اعلام نکرده‌اند.

تشکر و قدردانی

ابراز نشده است.

تحلیل یافته‌ها نشان داد که رابطه غیر مستقیم تمایز یافتگی با ثبات تعاملات زناشویی از طریق حساسیت به طرد معنی‌دار است که با یافته‌های برخی از تحقیقات پیشین (۱۶، ۴۵) همسو است. همان‌گونه که مشاهده شد، میان تمایز یافتگی و حساسیت به طرد رابطه منفی وجود دارد، مطالعات نشان دادند افرادی که تمایز یافتگی بهتری دارند، ممکن است احساس امنیت بیشتری نسبت به خود داشته باشند که باعث می‌شود کمتر در برابر احساس طرد شدن آسیب‌پذیر باشند (۱۶).

یکی دیگر از یافته‌های مطالعه حاضر تأیید نقش میانجی ذهن‌آگاهی در رابطه زناشویی و عاطفی در رابطه میان تمایز یافتگی و ثبات تعاملات زناشویی بود. همان‌گونه که مشاهده شد، میان تمایز یافتگی و ذهن‌آگاهی در روابط زناشویی رابطه مثبت وجود داشت. تمایز یافتگی و ذهن‌آگاهی هر دو به انعطاف‌پذیری در روابط کمک می‌کنند. افراد تمایز یافته می‌توانند درگیری‌ها را بدون به خطر انداختن احساس خود هدایت کنند و ذهن‌آگاهی به آن‌ها کمک می‌کند استرس و چالش‌ها را با سهولت بیشتری مدیریت کنند. ترکیب این ویژگی‌ها به شرکای زندگی این امکان را می‌دهد تا بدون از دست‌دادن فردیت خود، با هم از پس مشکلات برآیند (۴۶). در رابطه با نقش میانجی ذهن‌آگاهی می‌توان گفت ذهن‌آگاهی، ارتباط مؤثر را تقویت می‌کند که جزء کلیدی تمایز یافتگی است. همچنین عدم واکنش به احساسات را تشویق می‌کند، به این معنی که افراد می‌توانند احساسات خود را بدون واکنش فوری مشاهده کنند. این توانایی برای آرام‌ماندن و غیر واکنشی با مهارت‌های تنظیم هیجانی مرتبط با تمایز یافتگی سازگار است (۴۶-۴۷).

نتیجه‌گیری

با توجه به یافته‌های این مطالعه می‌توان نتیجه گرفت که تأثیر تمایز یافتگی بر ثبات زناشویی تا حدی با تأثیر آن بر حساسیت به طرد شدن توضیح داده می‌شود. به عبارت دیگر، با افزایش تمایز یافتگی، حساسیت نسبت به طرد کاهش می‌یابد که به

تأمین مالی

نویسندگان اظهار می‌نمایند که هیچ‌گونه حمایت مالی برای تحقیق، تألیف و انتشار این مقاله دریافت نکرده‌اند.

ملاحظات اخلاقی

تحقیق حاضر از سوی کمیته اخلاق پژوهشگاه رویان - جهاد دانشگاهی به تأیید رسیده است (کد کمیته اخلاق: IR.ACECR.ROYAN.REC.1402.045).

اطلاعات جامع در رابطه با دلایل تحقیق، نتایج، حفظ محرمانگی و نحوه انجام تحقیق به افراد داده شد و رضایت آگاهانه از شرکت‌کنندگان اخذ گردید.

References

- Bloom BL, Asher SJ, White SW. Marital disruption as a stressor: a review and analysis. *Psychological bulletin*. 1978; 85(4): 867.
- Holmes TH, Rahe RH. The social readjustment rating scale. *Journal of Psychosomatic Research*. 1967; 11(2): 213-218.
- Gottman JM. A theory of marital dissolution and stability. *Journal of family psychology*. 1993; 7(1): 57.
- Gottman JM, Krokoff LJ. Marital interaction and satisfaction: a longitudinal view. *Journal of consulting and clinical psychology*. 1989; 57(1): 47.
- Reis HT, Patrick BC. Attachment and intimacy: Component processes; 1996.
- Karimi R, Bakhtiyari M, Arani AM. Protective factors of marital stability in long-term marriage globally: a systematic review. *Epidemiology and health*. 2019; 41. [Persian]
- Woodin EM. A two-dimensional approach to relationship conflict: meta-analytic findings. *Journal of Family Psychology*. 2011; 25(3): 325.
- Karney BR, Bradbury TN. The longitudinal course of marital quality and stability: A review of theory, methods, and research. *Psychological bulletin*. 1995; 118(1): 3.
- Momeni K, Kavooosi Omid S, Amani R. Predicting marital commitment on the basis of differentiation of self, family adaptability and cohesion, and marital intimacy. *Family Pathology, Counseling and Enrichment Journal*. 2015; 1(2): 46-58. [Persian]
- Bagheri F, Kimiaei SA, Kareshki H. Marital intimacy: The determining role of differentiation of self and need for security in non-clinical married women. *Counseling Culture and Psychotherapy*. 2020; 11(42): 261-80. [Persian]
- Skowron EA. The role of differentiation of self in marital adjustment. *Journal of counseling Psychology*. 2000; 47(2): 229.
- Schnarch DM. *Passionate marriage: Love, sex, and intimacy in emotionally committed relationships*: WW Norton & Company; 1997.
- Nichols MP. *Self in the system: Expanding the limits of family therapy*: Routledge; 2013.
- Khaddouma A, Gordon KC, Bolden J. Zen and the art of dating: Mindfulness, differentiation of self, and satisfaction in dating relationships. *Couple and family psychology: Research and practice*. 2015; 4(1): 1.
- Bishop SR, Lau M, Shapiro S, Carlson L, Anderson ND, Carmody J, et al. Mindfulness: A proposed operational definition. *Clinical psychology: Science and practice*. 2004; 11(3): 230.
- Norona JC, Welsh DP. Rejection sensitivity and relationship satisfaction in dating relationships: The mediating role of differentiation of self. *Couple and Family Psychology: Research and Practice*. 2016; 5(2): 124.
- Mishra M, Allen MS. Rejection sensitivity and romantic relationships: A systematic review and meta-analysis. *Personality and Individual Differences*. 2023; 208: 112186.
- Pietrzak J, Downey G, Ayduk O. Rejection sensitivity as an interpersonal vulnerability. *Interpersonal cognition*. 2005: 62-84.
- Comrey AL, Lee HB. *A first course in factor analysis*: Psychology press; 2013.
- McGill J, Adler-Baeder F, Burke L. The Mindfulness in Couple Relationships Scale: Development and Validation. *Mindfulness*. 2022; 13(9): 2299-314.
- Johari Fard F, Kachooei M, Ahmadkhani MH, Bastami katuli M. psychometric properties of the Mindfulness In Couple Relationship Scale in Iranian population(In press). *Journal of Behavioral Sciences Studies and Research*. 2024. [Persian]
- Downey G, Feldman S, Ayduk O. Rejection sensitivity and male violence in romantic relationships. *Personal Relationships*. 2000; 7(1): 45-61.
- Staebler K, Helbing E, Rosenbach C, Renneberg B. Rejection sensitivity and borderline personality disorder. *Clinical psychology & psychotherapy*. 2011; 18(4): 275-283.
- KH R. Comparing the effectiveness of narrative couple therapy and integrative behavior couple therapy on conflict solving tactics of female victims of violence. *Quarterly Journal of Woman and Society*. 2015; 6(23): 1-12.
- Gottman JM. *Marriage clinic: A scientifically based marital therapy*: WW Norton & Company; 1999.
- Mohammadi M, Zaharakar K, Jahangiri J, Davarniya R, Shakarami M, Morshedi M. Assessing the efficiency of educational intervention based on Gottman's model on marital intimacy of women. *J Health*. 2017; 8(1): 74-84. [Persian]
- Drake JR, Murdock NL, Marszalek JM, Barber CE. Differentiation of self inventory—Short form:

- Development and preliminary validation. *Contemporary Family Therapy*. 2015; 37: 101-112.
28. Skowron EA, Schmitt TA. Assessing interpersonal fusion: Reliability and validity of a new DSI fusion with others subscale. *Journal of marital and family therapy*. 2003; 29(2): 209-22.
29. Fakhari N, Latifian M, Etemd J. A study of psychometric properties of the executive skills scale for pre-school children (parent form). *Quarterly of Educational Measurement*. 2014; 4(15): 35-58. [Persian]
30. Chou C-P, Bentler PM. Estimates and tests in structural equation modeling. 1995.
31. Kline RB. Principles and practice of structural equation modeling: Guilford publications; 2023.
32. Jankowski PJ, Hooper LM. Differentiation of self: A validation study of the Bowen theory construct. *Couple and Family Psychology: Research and Practice*. 2012; 1(3): 226.
33. Murdock NL, Gore PA. Stress, coping, and differentiation of self: A test of Bowen theory. *Contemporary Family Therapy*. 2004; 26: 319-35.
34. Işık E, Özbiler Ş, Schweer-Collins ML, Rodríguez-González M. Differentiation of self predicts life satisfaction through marital adjustment. *The American Journal of Family Therapy*. 2020; 48(3): 235-49.
35. Ottenstein C. Emotion regulation effectiveness accounts for the associations of self-reported emotion differentiation with well-being and depression. *Cognition and Emotion*. 2020; 34(5): 994-1002.
36. Burpee LC, Langer EJ. Mindfulness and marital satisfaction. *Journal of Adult Development*. 2005; 12: 43-51.
37. Khaddouma A, Gordon KC. Mindfulness and young adult dating relationship stability: A longitudinal path analysis. *Mindfulness*. 2018; 9: 1529-1542.
38. Erus SM, Deniz ME. The mediating role of emotional intelligence and marital adjustment in the relationship between mindfulness in marriage and subjective well-being. *Pegem Journal of Education and Instruction*. 2020; 10(2): 317-354.
39. Jones KC, Welton SR, Oliver TC, Thoburn JW. Mindfulness, spousal attachment, and marital satisfaction: A mediated model. *The Family Journal*. 2011; 19(4): 357-361.
40. Iida M, Shapiro A. Mindfulness and daily negative mood variation in romantic relationships. *Mindfulness*. 2019; 10(5): 933-942.
41. Schoebi D, Perrez M, Bradbury TN. Expectancy effects on marital interaction: Rejection sensitivity as a critical moderator. *Journal of Family Psychology*. 2012; 26(5): 709.
42. Robillard L, Noller P. Rejection sensitivity, violence and decoding deficits in married men. 2014.
43. Eralp D. The relationship between parental acceptance-rejection, marital satisfaction and rejection sensitivity in Turkish newlyweds: A dyadic mediation analysis. 2022.
44. Worley T, Samp J. Rejection sensitivity, complaint-related communication, and relational satisfaction: A mediation analysis. *Personal Relationships*. 2018; 25(3): 302-15.
45. Yang Y. A daily diary study on stressors, hurt feelings, aggression, and somatic symptoms: The role of rejection sensitivity and negative emotion differentiation. *Aggressive behavior*. 2023.
46. Atkins PW. Empathy, self-other differentiation, and mindfulness training. *Organizing through empathy: Routledge*; 2013. p. 49-70.
47. Hill CL, Updegraff JA. Mindfulness and its relationship to emotional regulation. *Emotion*. 2012; 12(1): 81.